

Slutrapport for kampagnen om rengøring og desinfektion af transportmidler til svin og kvæg

INDLEDNING

Denne informations- og kontrolkampagne har handlet om rengøring og desinfektion af transportmidler til svin og kvæg. Rengøring og desinfektion af transportmidler skal forhindre, at transportmidler spredde smitsomme husdyrsygdomme i og mellem lande. Mangelfuld rengøring og desinfektion kan føre til spredning af alvorlige, smitsomme husdyrsygdomme som afrikansk svinepest og mund- og klovesyge.

Der er derfor EU-regler om, at transportmidler til klovbærende dyr skal rengøres og desinficeres umiddelbart efter hver dyretransport i forbindelse med samhandel. Det betyder, at transportmidlet skal rengøres og desinficeres i det land, hvor dyrene bliver aflæst, og på en rengørings- og desinfektionsplads godkendt af myndigheden. For hvert transportmiddel skal der føres optegnelser over dato og sted for udført desinfektion. Det er transportvirksomhedens ansvar, at reglerne overholdes, og at optegnelserne føres. Kravene er gældende i hele EU, uanset om der er udbrud af en smitsom husdyrsygdom. I Danmark gælder reglerne også i forbindelse med nationale flytninger herunder levering af dyr til slagteri, samlesteder og markeder. Med EU's nye Dyresundhedslov¹, der finder anvendelse fra den 21. april 2021, gælder EU-reglerne nu både ved samhandel og nationale flytninger. Kravet om, at rengøring og desinfektion af transportmidler ved samhandel skal ske på en rengørings- og desinfektionsplads godkendt af myndigheden, er bortfaldet med EU's nye Dyresundhedslov.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 af 9. marts 2016 om overførbare dyresygdomme og om ændring og ophævelse af visse retsakter på området for dyresundhed (»dyresundhedsloven«) og delegerede forordning (EU) 2020/688 af 17. december 2019 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/429 for så vidt angår dyresundhedsmæssige krav vedrørende flytning inden for Unionen af landdyr og rugeæg

På grund af spredningen af afrikansk svinepest i flere EU-lande gennemførte Fødevarestyrelsen i 2018 en kontrolkampagne om rengøring og desinfektion af transportmidler til svin. Der blev kontrolleret 300 transportmidler fra i alt otte EU-medlemslande herunder Danmark. Kampagneresultaterne viste, at alle transportmidler, som indgik i kontrollen, var rengjort efter aflæsning af svin, men 42 pct. af transportmidlerne var ikke rengjort og desinficeret tilstrækkeligt til helt at kunne eliminere risikoen for spredning af f.eks. afrikansk svinepest.

Kontrolkampagnens omfang i 2018:

- Kontrol af transportmidler til svin foran rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov forud for pålæsning til samhandel
- Kontrol af transportmidler til svin før pålæsning på samlesteder
- Kontrol af transportmidler i svinebesætninger før pålæsning af svin til samhandel/eksport

På baggrund af kontrolresultaterne af kampagnen i 2018, og for fortsat at styrke indsatsen mod spredning af smitsomme husdyrsygdomme med transportmidler, blev det besluttet, at der skulle gennemføres en ny og udvidet kampagne.

Kontrolkampagnens omfang i 2020–2021:

- Kontrol af transportmidler til svin og kvæg foran rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov forud for pålæsning til samhandel
- Kontrol af transportmidler til svin og kvæg på slagterier efter aflæsning
- Kontrol af transportmidler til svin og kvæg efter aflæsning på samlesteder og på markeder
- Administrativ kontrol (dokumentkontrol) af transportmidler, der har indført kvæg og svin til Danmark, er rengjort og desinficeret på en rengørings- og desinfektionsplads godkendt af Fødevarestyrelsen

For at styrke informationen af interessenter om reglerne blev der gennemført en målrettet informationskampagne forud for selve kontrolkampagnen.

Som et supplement til EU-reglerne har erhvervet en frivillig brancheaftale, Danish Transportstandard. Brancheaftalen omfatter ekstra udvendig vask og ud- og indvendig desinfektion for transportmidler, som kører ind i Danmark for at hente klovbærende dyr. Dette har erhvervet indført for yderligere at reducere risikoen for at få indført alvorlige, smitsomme husdyrsygdomme til Danmark. Den ekstra vask og desinfektion foregår ved erhvervets rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov. Da der er tale om en branchekode, har denne ekstra vask og desinfektion ikke været en del af kontrollen. En del af kampagnens kontroller blev foretaget på rengørings- og desinfektionspladserne, før transportmidlerne fik foretaget ekstra vask og desinfektion.

KONKLUSION

Der indgik 300 transportmidler i den fysiske kontrol. Alle 300 transportmidler var rengjort efter aflæsning af svin og kvæg. Dog var 19 pct. af transportmidlerne ikke rengjort og desinficeret tilstrækkeligt til helt at kunne eliminere risikoen for spredning af en smitsom husdyrsygdom.

I kontrollen indgik der transportmidler fra transportvirksomheder autoriseret i Danmark, Kroatien, Nederlandene, Polen, Tjekkiet, Tyskland, Rumænien, Spanien og Ungarn.

Opdelt på kontrol af transportmidler på slagteri, samlesteder, markeder og ved de to rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov var der en markant forskel på kontrolresultaterne.

Ved kontrol på slagteri var 29 pct. af transportmidlerne ikke rengjorte og desinficerede tilstrækkeligt.

Ved kontrol på samlesteder og markeder var 32 pct. af transportmidlerne ikke rengjorte og desinficerede tilstrækkeligt.

Foran rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov forud for pålæsning til samhandel var 8 pct. af transportmidlerne ikke rengjorte og desinficerede tilstrækkeligt.

Fordelt på dyreart var der samlet flere sanktioner på transportmidler til kvæg (30 pct.) end svin (17 pct.).

I forhold til kontrolresultaterne i 2018 kan der foretages en sammenligning af resultaterne i forhold til kontrol af transportmidler til svin foran rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov. I 2018 var 100 ud af 181 (55 pct.) af transportmidlerne ikke rengjort og desinficeret tilstrækkeligt, hvorimod det i denne kampagne kun var 13 ud af 153 (8 pct.) af transportmidlerne til svin, der ikke var rengjorte og desinficerede tilstrækkeligt.

Fødevarestyrelsens vurdering er, at den øgede fokus på rengøring og desinfektion af transportmidler, der kører ind i Danmark for at pålæsse svin, og erhvervets brancheaftale, Danish Transportstandard, har medført en markant forbedring af regelefterlevelsen for disse transporter. Der skal dog fortsat være fokus på, at transportmidler, der kører ind i Danmark for at pålæsse svin og kvæg, er tilstrækkelig rengjort og desinficeret.

I forhold til de nationale flytninger, dvs. til slagterier, samlesteder og markeder, viser kontrolresultaterne, at ca. hver tredje transportmiddel på slagteri, samlested og marked ikke er tilstrækkeligt rengjort og desinficeret, og det er derfor nødvendigt at fokusere på rengøring og desinfektion af transportmidler ved nationale flytninger. Fødevarestyrelsen vil have fokus på, at erhvervet overholder reglerne og har opmærksomhed på risikoen for

smitte med smitsomme husdyrsygdomme gennem ikke tilstrækkelig rengjorte og desinficerede transportmidler.

De fem administrative kontroller af dokumentation for rengøring og desinfektion af transportmidler viste, at alle fem transportmidler var rengjorte og desinficerede på en rengørings- og desinfektionsplads godkendt af Fødevarestyrelsen.

RESULTATER

I kontrolperioden 1. oktober 2020 – 15. april 2021 indgik der 300 transportmidler til svin og kvæg.

Dertil blev der foretaget fem administrative kontroller af dokumentation for rengøring og desinfektion af transportmidler på en af Fødevarestyrelsen godkendt rengørings- og desinfektionsplads efter indførsel af svin og kvæg til Danmark.

Der blev kontrolleret transportmidler, der er autoriseret i Danmark, Kroatien, Nederlandene, Polen, Tjekkiet, Tyskland, Rumænien, Spanien og Ungarn. Dette viser dog ikke, i hvilke lande transportmidlerne har aflæstet dyr, og om det er i lande, hvor der er udbrud af en alvorlig, smitsom husdyrsygdom. De 300 transportmidler er registreret hos 138 forskellige transportvirksomheder. Se tabel 1.

Fordeling af antal kontroller og procent sanktionerede:

- 73 kontroller af transportmidler til svin og kvæg på slagterier efter aflæsning af slagtesvin og slagtekvæg, heraf 21 (29 pct.) sanktionerede (se tabel 2)
- 74 kontroller af transportmidler til svin og kvæg efter aflæsning på samlesteder og markeder, heraf 24 (32 pct.) sanktionerede (se tabel 2)
- 153 kontroller af transportmidler til svin og kvæg på rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov forud for pålæsning, heraf 13 (8 pct.) sanktionerede (se tabel 2)
- Fem administrative kontroller af transportmidler, der har indført kvæg og svin til Danmark, heraf ingen sanktionerede

I alt blev der givet sanktioner på 58 kontroller. Se tabel 2.

Overtrædelserne var primært, at transportmidlerne ikke var tilstrækkelig rengjorte og desinficerede, hvilket blev konstateret på 52 kontroller. Derudover fandtes der på 12 kontroller mangler i forbindelse med registrering af udført desinfektion af transportmidlerne. Se tabel 4. I seks kontroller var der overtrædelser af begge forhold.

Der blev givet 13 indskærpelser og 51 forbud. Se tabel 3. Et forbud omfattede forbud mod at læsse svin og kvæg indtil det pågældende transportmiddel var tilstrækkelig rengjort og desinficeret.

METODE

På Fødevarestyrelsens hjemmeside har der været informeret om informations- og kontrolkampagnens udformning.

Informationskampagnen blev gennemført forud for kontrolkampagnen. Der blev afholdt et informationsmøde i juni 2020 med brancheorganisationerne og udsendt informationsmails under kampagnen herunder en "midtvejsstatus" i januar 2021 om de foreløbige kontrolresultater.

Der blev udarbejdet informationsmateriale til transportører og importører på dansk, engelsk, tysk og polsk.

Kontrolkampagnen blev gennemført i perioden 1. oktober 2020 – 15. april 2021. Fødevarestyrelsen kontrollerede i alt 300 transportmidler til svin og kvæg.

Kontrollen bestod dels af en fysisk inspektion af transportmidlerne med henblik på kontrol for synligt snavs og dels af en kontrol af registrering af udført desinfektion af transportmidlerne.

Dertil blev der foretaget fem administrative kontroller af dokumentation for rengøring og desinfektion af transportmidler på en af Fødevarestyrelsen godkendt rengørings- og desinfektionsplads efter indførsel af svin og kvæg til Danmark. Kontrollen foregik ved, at transportvirksomheden skulle fremsende dokumentation herfor til Fødevarestyrelsen.

Der blev gennemført en tilfældig stikprøvekontrol af transportvirksomheder med transportmidler til svin og kvæg. Der blev ikke skelnet mellem udenlandske og danske transportvirksomheder ved udpegning til kontrol.

Følgende kontrolsteder var udvalgt:

- Foran rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov
- På samlesteder og markeder
- På svine- og kreaturslagterier

Kontrollen foregik uanmeldt.

Når der ved kontrollen blev konstateret overtrædelser af reglerne, blev transportvirksomheden sanktioneret i overensstemmelse med Fødevarestyrelsens almindelige sanktionsprincipper for transport af dyr.

Når der blev givet en sanktion til en udenlandsk transportvirksomhed, informerede Fødevarestyrelsen den kompetente myndighed i det land, hvor transportvirksomheden er autoriseret.

TABELLER OG FIGURER

Tabel 1

Antal transportvirksomheder og transportmidler kontrolleret opgjort pr. land		
Land, hvor transportmiddel er autoriseret	Antal transportvirksomheder kontrolleret	Antal transportmidler
Danmark	88	180
Kroatien	2	5
Nederlandene	3	6
Polen	25	64
Tjekkiet	1	1
Tyskland	14	37
Rumænien	2	2
Spanien	1	1
Ungarn	2	4
I alt	138	300

Tabel 2

Antal kontroller fordelt på kontrolsted, transportmiddel svin eller kvæg og sanktioner						
Kontrolsted	Antal kontroller	Antal kontroller med sanktioner*	Antal kontroller svinetransporter	Antal kontroller svinetransporter med sanktioner	Antal kontroller kvægtransporter	Antal kontroller kvægtransporter med sanktioner
Slagterier	73	21	51	18	22	3
Samlesteder og markeder	74	24	53	15	21	9
Rengørings- og desinfektionspladser i Padborg og Nakskov	153	13	140	8	13	5
I alt	300	58	244	41	56	17

*Der kan være flere sanktioner på samme kontrol.

Tabel 3

Fordeling af sanktioner	
Sanktionstype	Antal*
Innskærpelse	13
Forbud	51
I alt	64

*Der kan være flere typer af sanktioner på samme kontrol, og der kan være flere sanktioner af samme sanktionstype på en kontrol. Såfremt der er flere overtrædelser, tælles det så kun en gang i forhold til sanktionstypen.

Tabel 4

Overtrædelsestype			
Type	Antal kontroller med den pågældende overtrædelsestype	Transportmiddel svin	Transportmiddel kvæg
Mangler i forbindelse med registrering af udført desinfektion af transportmiddel	12	8	4
Utilstrækkelig rengøring og desinfektion af transportmiddel	52	37	15